

Роль комунікативної компетентності у професійній діяльності менеджера

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто проблему ролі мовнокомунікативної компетентності у професійній діяльності менеджера; з'ясовано причини низького рівня мовної культури; запропоновано рекомендації для формування умінь та навичок здійснювати професійну комунікацію на високому рівні з урахуванням мети й ситуації спілкування.

Ключові слова: комунікативна компетентність, професійна діяльність менеджера.

Abstract

The problem of the role of language communication competence in the professional activity of a manager is considered; the causes of low language culture have been identified; recommendations for developing high-level professional communication skills are tailored to the purpose and context of communication.

Keywords: communicative competence, professional activity of the manager.

Вступ

Мовнокомунікативна компетентність є важливою складовою професійної діяльності фахівця будь-якої галузі знань, а для майбутнього менеджера вміння коректно й комунікативно виправдано послуговуватися арсеналом мовних засобів є запорукою успішного здійснення управлінської діяльності. Над дослідженням проблеми формування мовнопрофесійної компетентності у студентів різних напрямів підготовки працювали О. Коваленко, В. Тимкова, Ю. Узденова, С. Шевчук, І. Клименко та ін.

Основна частина

Відомий дослідник Я. Радевич-Вінницький вважає, що комунікативна професійно орієнтована компетенція – це «система знань, умінь і навичок, потрібних для ефективного спілкування» [2, с. 21]. С. Шевчук та І. Клименко додають, що треба володіти сумою знань про мову, вербальні й невербальні засоби спілкування, культуру, національну своєрідність суспільства і вміти застосовувати ці знання в процесі спілкування [6, с. 19]. Тобто для майбутнього фахівця надзвичайно важливо мати ґрунтовні знання норм української літературної мови, та вміти послуговуватися цими знаннями на практиці залежно від мети та ситуації спілкування.

Погоджуємося з В. А. Тимковою, яка стверджує, що професійна культура менеджера – це «не тільки все те, що створено руками й розумом людини, а й вироблений роками спосіб суспільного поведіння, що відтворюється в конкретних ділових ситуаціях, де культура мовлення менеджера виступає його духовним обличчям» [4, с. 184]. Дослідниця слушно акцентує увагу на трьох аспектах проблеми професійної культури мовлення менеджера, а саме: культурі професійного мовлення як невід'ємної складової іміджу фахівця, формулах українського мовного етикету у професійному спілкуванні та особливостях функціонування економічної термінології в управлінській сфері [3, с. 28].

Про низький рівень культури мовлення менеджера свідчить порушення норм слововживання (наприклад: *ділянка* – *дільниця*, *економічний* – *економний*, *особа* – *особистість*, *приватний* – *персональний* тощо), орфоепічних норм (наприклад: *прошу* – *прошу*, *вигода* – *вигода* тощо), граматичних норм (наприклад: *найефективніший*, а не *самий ефективний*; *вибачте мені*, а не *мене*; *з питань реформування*, а не *по питаннях реформування* тощо), лексичних норм (наприклад: *ставлення до роботи*, а не *відношення до*

роботи; юридична особа, а не юридичне лице тощо), стилістичних норм (наприклад: кваліфікований менеджер, а не гарний менеджер).

Необхідними елементами мовної культури менеджера, як стверджує В. А. Тимкова, є «правильна вимова, вільне, невимушене оперування словом, уникнення вульгаризмів, архаїзмів, слів-паразитів, зайвих іншомовних слів, наголошування на головних думках, фонетична виразність, інтонаційна розмаїтість, чітка дикція, розмірений темп мовлення, правильне використання логічних наголосів і психологічних пауз, взаємовідповідність між змістом і тоном, між словами, жестами та мімікою» [3, с. 29 – 30].

Для формування мовнокомунікативної компетентності на належному рівні, на думку О. Коваленко, необхідно дотримуватися таких етапів: унормування мовлення (формування вмінь правильно вживати конкретний мовний матеріал), формування мовної майстерності (майстерне використання вербальних та невербальних засобів відповідно до конкретної комунікативної ситуації) та виховання мовної свідомості (уміння аналізувати якість та ефективність продукту мовленнєвої діяльності) [1, с. 54 – 55]. Ю. М. Узденова розробила низку практичних рекомендацій для підвищення мовної культури та з метою кращого володіння усним діловим мовленням публічних управлінців, окремі з яких можемо застосувати також і для менеджерів, наприклад: виробити стійкі навички мовленнєвого самоконтролю і самоаналізу; навчитися слухати себе та інших з погляду нормативності; говорити в розміреному темпі, без довготривалих пауз; сприймати зауваження щодо своїх мовленнєвих помилок; навчитися самому робити зауваження, давати поради та рекомендації іншим тактовно й делікатно; засвоїти норми чинного «Українського правопису» й керуватися ними в діловому мовленні; навчитися використовувати у своєму мовленні крилаті вислови тощо [5]. Оволодівши всіма цими вміннями й навичками на високому рівні, можна отримати бажану роботу й досягнути вершин у кар'єрі.

Висновки

Отже, мовнокомунікативна компетентність у професійній діяльності сучасного менеджера відіграє неабияку роль, адже він має вирізнятися нестандартним мисленням, на високому рівні володіти етикою спілкування, а від його вмінь знаходити спільну мову з людьми, вирішувати конфліктні ситуації, переконливо формулювати свої думки та обґрунтовувати ідеї залежить швидкість просування по кар'єрних сходинках та досягнення бажаного успіху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коваленко О. Формування мовних компетенцій у процесі вивчення предмету «Українська мова професійного спрямування» // Молодь і ринок. - 2012. - №6(89). – С. 53 – 55.
2. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К. : Знання, 2006.
3. Тимкова В. А. Професійна культура мовлення менеджера // Роль українознавства у вихованні національної свідомості та гідності нової генерації українців : зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 14 – 15 лист. 2023 р. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2013. – С. 28 – 31.
4. Тимкова В. А. Формування культури мовлення менеджера у фаховій підготовці // С. 183 – 189.
5. Узденова Ю. М. Культура мовлення публічного управлінця // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2017. - №7. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1099>
6. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. – 2-ге вид. виправ. і доповнен. – К. : Алерта, 2011. – 696 с.

Луканов Максим Всеволодович – студент групи УБ-19Б, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: max.luk.2001@gmail.com .

Lykanov Maxim Vsevolodovych – student of the SM-19B group, Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: max.luk.2001@gmail.com .

Фернега Євгеній Іванович – студент групи КІТС-19Б, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: evgeniyfernega@gmail.com .

Fernega Evgeniy Ivanovich – student of the CITS-19B group, Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: evgeniyfernega@gmail.com .

Поздрань Юлія В'ячеславівна – канд. філол. наук, старший викладач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, yuliapozdran@ukr.net.

Pozdran Yuliia Vjacheslavivna – Candidate of Philology, lecturer of the Linguistics' Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, yuliapozdran@ukr.net.